

Ett 20-tal män har lärt sig att bygga nyckelharpa

Studieförbundet Vuxenskolan i Nyköping har tagit ett fint initiativ i musikkulturens tjänst i det man i fjol höst startade två kurser i konsten att bygga en nyckelharpa.

Nu har man genomfört kursen med 24 deltagare och samtliga har byggt en harpa. Birger Eriksson i Tystberga har faktiskt hunnit tillverka två nyckelharpor.

Fredagen den 22 april kommer eleverna i nyckelharpskolan att visa upp sina instrument och även ge prov på hur det låter då man spelar nyckelharpa. Plats blir Berns konditori i samband med Vuxenskolas värträff och uppvisning av cirkelarbeten i övrigt. Ledare för harpbyggarna har varit Lars Grafström och Henry Nyström, båda bosatta i centralorten.

Kursen för tillverkning av nyckelharpor har hållit till i Borgmästarhagsskolans måndagar och tisdagar. FOLKET fick i tisdags träffa en av ledarna i kursen, Lars Grafström, då man höll på och samövade för musikuppvisningen i Berns den 22. Där fanns också dragspelare, fiolspelare, en med dragspel och en med basfiol, förutom den Henry Nyström.

MATERIALKOSTNAD 350 KRONOR

Lars Grafström berättade, att nyckelharpan inte är avsedd för konsertmusik utan för folkmusik. Så tillvida är fiolen överlägsen nyckelharpan. Man har skickat efter material från en återförsäljare av halvfabrikat och tillbehör. Cirka 350 kronor kostar behövligt material plus kursavgiften på 160 kronor. Så kursdeltagarna

har kunnat byggas in nyckelharpa. Vad en nyckelharpa skulle kosta i öppna marknaden — om nu nyckelharpor fanns att köpa — det vet inte Grafström. Men han har kalkylerat med ett pris på ca 15 000 kronor — om man räknar till marknadsmissiga finsickarlöner.

Eleverna i nyckelharpsbyggarskolan kommer faktiskt från nästan samtliga de gamla kommunerna, som nu ingår i Nyköpings kommun. Det betyder att eleverna är från Tystberga, Stigtomta, Nävekvarn, Enstaberga (fd Jönåkers kommun), Oxelösund och Nyköping. Bara Rönö är inte representerat.

MÅNGA TRÄSLAG

Detta var alltså den första kursen i hur man bygger en nyckelharpa. Men det kommer säkert att bli flera, ty så populär har kursen varit,

På bilden ses några av deltagarna i nyckelharpsbyggandet i Nyköping, då de härom kvällen generalrepeterade för uppvisningen i Studieförbundet Vuxenskolas regi i Berns den 22 dennes. Plats för genrepet var Pensionärsgården.

Från den blivande läraren i nyckelharpspel, Axel Andersson, Lars Grafström, kursledare, Sven Lindström, Åke Stenbeck, Börje Sturfält och Birger Eriksson. Sittande Bengt Johansson och Lars Lordin.

Studieförbundet Vuxenskolan i Nyköping har nu avslutat en kurs i konsten att bygga en nyckelharpa. I kursen har 22 elever deltagit, och man har sysslat med nyckelharpsbygge sedan i september i fjol. Nu är kursen slut och den 22 april blir det musikuppvisning. Ledare har varit Henry Nyström och Lars Grafström.

På bilden ses eleven Lars Lordin och kursledaren Lars Grafström jämföra sina instrument vid den generalrepetition i uppspelning, som hölls härom dagen i Pensionärsgården.

säger Lars Grafström. Nu ska man bara försöka ordna med en lärare i konsten att spela nyckelharpa. En sådan har man också fått tag på, har varit förutom också med vid genrepet i Pensionärsgården på tisdagen. Det är Nyköpingsbon Axel Andersson, som på ett fullödigt sätt kan traktera detta senmedeltida musikinstrument.

Vad består nu en god nyckelharpa av för slags träslag? Ja, sargen och halsen är al, botten består av lönnträ och locket är av gran. Den så kallade "leklådan", där tangenterna sitter, är tillverkad av det indiska träslaget jakaranda. Det tar enligt Graf-

ström, minst 300 timmar eller där omkring, för att snickra till och bygga upp en nyckelharpa. När den är färdig, det är nog alla byggare eniga om, så måste den betraktas som ett konstverk.

Vi träffade också Axel Andersson i Pensionärsgården och han bekräftade för FOLKET att han "övertalats" att bli ledare för under-

visningen i konsten att spela på en nyckelharpa. Vi hoppas nu få höra mera av den grupp spelmän, som kommer att satsa hårt på att utbilda sig till nyckelharpspelare. Uppland är väl annars det landskap där de flesta nyckelharpspelarna finns. NU får de konkurreras av Sörmland vad det lider.

Titta bara vilka mästerverk Birger Eriksson i Tystberga har tillverkat. Han har byggt två nyckelharpor, ytterst utsökta i sin design och elegans. Det ligger åtskilliga timmar bakom detta gedigna konsthantverk.

Text: Carl Arne Hornberg

Foto: Kenneth Mattsson